

Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes locekļu sanāksmes

PROTOKOLS Nr.6

Rīgā, Zemkopības ministrijā

2012.gada 11.jūlijā
Plkst.15:00

Sanāksmi vada:

LLU VMF Preklīniskā institūta asoc.prof., Dr.med.vet.

A.Ilgaža

Piedalās:

Latvijas Veterinārārstu biedrības pārstāve

B.Reinika

Pārtikas un veterinārā dienesta Veterinārās uzraudzības departamenta
Veterināro objektu uzraudzības daļas vadītājs

A.Dauburs

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas uzraudzības un izglītības
departamenta direktores vietniece

G.Strode

Rīgas Stradiņa universitātes Eksperimentālo dzīvnieku laboratorijas vadītāja

L.Antonoviča

Nepiedalās:

LLU Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskā institūta „Siga”
vadošais pētnieks

I.Jansons

Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas nacionālais zooloģiskais dārzs”
Dzīvnieku kolekcijas vadītāja

G.Vītola

Organiskā sintēzes institūta Farmaceitiskās farmakoloģijas
laboratorijas vadošā pētniece

L.Zvejniece

LU Medicīnas fakultātes
Farmakoloģijas katedras pētniece

Z.Dzirkale

Sanāksmi protokolē

Biedrības „Latvijas Mednieku asociācija” izpilddirektors

A.Zvejnieks

Pieaicinātā persona:

LMKA kinologs-eksperts

A. Cirsis

Sanāksmes mērķis: Grozījumu MK 2005.gada 20.decembra noteikumos Nr.959 „Labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībās, darbā vai atrakcijās” izvērtēšana. Priekšlikumus normatīvo aktu izstrādei par Medību suņa statusa piešķiršanas prasībām sagatavošana. MK noteikumu projekta „Grozījums Ministru kabineta 2006.gada 4.apriļa noteikumos Nr.266 „Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai” izvērtēšana. MK noteikumu “Par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību” un attiecīgo pielikumu izvērtēšana.

Darba kārtība:

1. Grozījumu MK 2005.gada 20.decembra noteikumos Nr.959 „Labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībās, darbā vai atrakcijās” izvērtēšana (turpmāk Noteikumi).
2. Sagatavot priekšlikumus normatīvajiem aktiem par „Medību suņa” statusa piešķiršanu prasībām.

Izsakās:

A. Ilgaža. Informē, ka šī jautājuma izvērtēšanas atzinumu Padomei jāiesniedz līdz š.g. 20.jūlijam.
A. Zvejnieks. Sniedz informāciju par to, ka LATMA ir aktualizējusi problēmu, ka katrs medību suņa īpašnieks ir potenciālais likuma pārkāpējs, jo, ejot medībās ar suni, tiek apdraudēta tā veselība un dzīvība, kas ir pretrunā ar Dzīvnieku aizsardzības likumu. Tāpēc ierosina medību suni kvalificēt kā darba dzīvnieku, jo šie suņi iziet darba apmācību un novērtēšanu, jeb atestāciju. Lai Padomes locekļi iegūtu informāciju, kā notiek šī medību suņu apmācība un pārbaude A.Zvejnieks iepazīstina ar sēdes viesi un dod vārdu LMKA kinologam – ekspertam Armandam Cirsim.

A. Cirsis. Informē sēdes dalībniekus par medību šķirnes suņu pārbaudēm. Pēc viņa domām šādas pārbaudes ir nepieciešamas. Latvijā LMKA jau no neatminamiem laikiem nodarbojas ar medību suņu pārbaudi. Pārbaudes laikā eksperti novērtē dzīvnieka drosmi, neatlaidību, apriešanu un citas medībām nepieciešamās prasmes, kā arī vērtē suņa uzvedību medībās - vai suns netraumē medību dzīvniekus un vai ir pietiekami izveicīga, lai medījams dzīvnieks netraumētu suni. Pārbaudes tiek veiktas gan praktisko medību laikā gan mākslīgi sarīkotos apstākļos (piemēram sekošana pa asinspēdām vai medības alās). Informē par medību suņu pārbaudes komisijas izveidošanas pamatprincipiem.

L. Antonoviča. Uzdot jautājumu par medību suņu testiem - kādi tie ir, kur tie apstiprināti?

A. Cirsis. Paskaidro, ka šie testi esot visiem zināmi un jau gadu desmitiem aprobēti un sniedz informāciju par to norises kārtību. Tāpat informē par kritērijiem, pēc kuriem suņi tiek vērtēti. Sniedz informāciju, ka ļoti līdzīgus testus izmanto arī citās Eiropas valstīs un pastāsta, kā šie testi notiek. Šīs pārbaudes tiek rīkotas ievērojot stingras prasības un noteikumus, kuri, diemžēl, likumdošanā nav nostiprināti. Tāpēc ir nepieciešamas attiecīgās likuma un noteikumu izmaiņas kā arī atsevišķs medību suņu reģistrs, kur tiktu reģistrēti medību apmācību un pārbaudi izgājušie suņi.

A. Zvejnieks. Paskaidro, ka problēma rodas, jo pēc pašreizējās likumdošanas medību suns ir jebkurš medību šķirnes suns, kaut arī medībās nav piedalījies jau vairākās paaudzēs. Pirmkārt, medību suņi tiek vērtēti izstādēs, kur novērtē suņa atbilstību šķirnes prasībām, kā arī tā raksturu - tie nedrīkst izrādīt nekādu agresivitāti ne pret cilvēku ne pret saviem sugas brāļiem. Agresīvie suņi netiek vērtēti un tiek uzreiz izņemti no tālākā ciltsdarba. Tikai tad, kad suņi ir saņēmuši izstāžu vērtējumu, tie piedalās medību apmācībā un pārbaudēs.

L. Antonoviča. Cik bieži būtu jāveic šī pārbaude?

A. Cirsis. Vienu reizi katrā medību sezonā. Ja LMKA neredz suni vairāk kā vienu gadu, tā nevar zināt, kas ar šo dzīvnieku gada laikā ir noticis, varbūt kaut kādu iemeslu dēļ viņš ir kļuvis agresīvs un viņa dalība medībās turpmāk nav pieļaujama.

A. Zvejnieks. Piekrīt, ka darba pārbaudes būtu jāveic vienu reizi gadā.

Padomes locekļi turpina diskusiju par medību suņu pārbaudžu veidiem un norisi, kā arī komisiju, kas šos suņus vērtē. Tiek apspriesta iespējams komisijas sastāvs.

A. Zvejnieks. Informē, ka LMKA un LATMA priekšlikums ir veidot divus medību suņu reģistrus – vienu, kur reģistrētu medību šķirnes suņus, kas nepiedalās medībās, bet otru, kurā tiktu reģistrēti medību apmācību izgājušie un pārbaudi izturējušie medību suņi.

A. Ilgaža. Kādā veidā Padome varētu virzīt šīs problēmas risināšanu?

A. Dauburs. Šos suņus varētu reģistrēt turpat kur citus darba suņus – LAC datu centrā atsevišķā sadaļā. Jāizveido tieši medību suņiem domāta reģistrācijas lapa.

B. Reinika. Tātad priekšlikums būtu papildināt punktu 9.1.3. par suņiem, kas apmācīti medību darbam un atestēti atbilstoši medību testu rezultātiem (turpmāk-medību suns) un punktu 29.¹.medību suni atļauts izmantot darbam, ja viņa atbilstība medību testiem tiek pārbaudīta vienu reizi gadā.

G. Strode. Papildina ieteiktos labojumus ar priekšlikumu, ka noteikumu projektā 9. punkts ir jau izteikts 8. punktā, līdz ar to 9. punkts ir svītrojams. Attiecīgi ir jāmaina turpmākā punktu numerācija.

Sēdē nolemj:

1. Papildināt Noteikumu projekta 1. un 3. punktu, pamatojoties uz likumprojektā „*Grozījumi Medību likumā*” lietoto un 1. pantā formulēto terminu „19) Medību suns – Latvijas apstākļiem atbilstošs medību šķirnes suns, kas atbilst normatīvo aktu prasībām.”. Medību suns neapšaubāmi ir „darba dzīvnieks”, tāpēc Noteikumu projektā ir jāiestrādā arī šis darba dzīvnieku veids. Tā kā medību suņi iziet apmācību un atestāciju, tie jāiekļauj Lauksaimniecības datu centrā izveidotajā apmācītu suņu datu bāzē (papildinot ar 9.1.3. punktu), nodrošinot to īpašniekus ar reģistrācijas lapām par suni (papildinot 9.3. punktu), kā arī ir jānosaka noteiktas vispārējās prasības tā izmantošanu darbā (izveidojot jaunu punktu 29.¹). Attiecīgie papildinājumi jāveic arī 1. pielikumā.

2. Noteikumu projektā 9. punkts ir izteikts 8. punktā, līdz ar to 9. punkts ir svītrojams un ir jāmaina turpmākā punktu numerācija.

3. Turpināt sekot Medību likuma un ar to saistīto normatīvo aktu izstrādei.

3. MK noteikumu projekta „Grozījums Ministru kabineta 2006.gada 4.apriļa noteikumos Nr.266 „Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai” izvērtēšana.

Izsakās:

A.Ilgaža informē, ka atzinumu par šo MK noteikumu projektu jāiesniedz līdz š.g. 13.jūlijam. Grozījumos ir ietverts viens grozījums, kas ļauj vietējām pašvaldībām noteikt mājas dzīvnieku skaitu, ko drīkst turēt vienā daudzdzīvokļu mājas dzīvoklī.

A.Dauburs. Rīgā tā ir liela problēma, tāpēc šādi grozījumi ir atbalstāmi.

B.Reinika. Šie grozījumi ir noteikti atbalstāmi.

G.Strode uzsver, ka šie labojumi nav pretrunā ar Dzīvnieku aizsardzības likumu un ir nepieciešams gan dzīvnieku gan cilvēku dzīves apstākļu sakārtošanai un uzlabošanai.

Pārējie padomes locekļi piekrīt.

Sēdē nolemj atbalstīt šos MK noteikumu projekta grozījumus.

4. MK noteikumu “Par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību” un attiecīgo pielikumu izvērtēšana.

Izsakās:

A.Ilgaža informē padomes locekļus, ka atzinumu jāiesniedz līdz šī gada 16. jūlijam. Tā kā Padomes locekles Zane Dzirkale un Līga Zvejniece ir atsūtījušas savus komentārus elektroniski, jo sēdē nevarēja piedalīties, sēdes vadītāja informē pārējos dalībniekus ar viņu iesūtītajiem priekšlikumiem attiecīgajā punktā.

A.Ilgaža. Par punktu „2.2. pašzūroša kolonija – dzīvniekus audzē tikai kolonijas ietvaros vai izmanto dzīvniekus no citām kolonijām, bet nevis savvaļā sagūstot dzīvniekus, un kurā dzīvnieki tiek turēti tādā veidā, lai nodrošinātu, ka tie ir pieraduši pie cilvēkiem. ...”

Ļoti sarežģīts un neskaidrs formulējums. Turklāt kolonija nevar būt darbība – „dzīvniekus audzē..” .

Priekšlikums. Redakcionāls labojums:

„2.2. pašzūroša kolonija – dzīvnieku kopa, kurus audzē parasti vienas vai nepieciešamības gadījumā vairāku atbilstošu koloniju ietvaros, neiekļaujot tajā savvaļā sagūstītos dzīvniekus, un kurā dzīvnieki tiek turēti tā, lai tiktu pieradināti pie cilvēkiem.”

Padomes locekļiem nav iebildumu pret šādu formulējumu.

G.Strode. Par 3.3. punktu.

„3.3. tādu dzīvnieku izmantošanu procedūrās, kuri nav sasnieguši šo noteikumu 3.1.1. un 3.1.2.apakšpunktā minēto attīstības stadiju, ja dzīvniekam ļauj nodzīvot ilgāk par šo attīstības stadiju un, ja veikto procedūru rezultātā tas var just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kad tas sasniedzis šo attīstības stadiju;”

Ļoti sarežģīts, garš un neskaidrs formulējums.

Padomes locekļi apspriežot šo punktu un secina, ka tas ir vairāk ierobežojošs nekā atļaujošs, jo tā galvenā doma ir pasargāt dzīvnieku un tā dažādās attīstības stadijas no sāpēm, diskomforta un ilgstoša kaitējuma, tāpēc nav jāmaina šī punkta būtība, bet nepieciešams šo punktu sakārtot redakcionāli.

Priekšlikums veikt redakcionālas izmaiņas, lai garajā teikumā izteiktā doma būtu saprotama.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Par trešo punktu, kur tiek uzskaitīts, uz ko šie noteikumi attiecas. Visur tekstā tiek pieminēti „...primāti, kas nav cilvēkveidīgie primāti...”. Tā kā beigās tiek latīniski norādītas sugas, sākumā varētu atrastīt, ka eksperimentus nedrīkst veikt uz *Hominoidea* dzimtas pārstāvjiem (kuri ir cilvēks, orangutāns, gorilla, šimpanze un gibons). Un pēc tam to vairs neatkārtot pie katra vārda primāti.

Priekšlikums. Papildināt trešo punktu ar vēl vienu apakšpunktu.

3.5. primātiem, izņemot cilvēkveidīgos *Hominoidea* dzimtas primātus - orangutānus, gorillas, šimpanzes un gibonus.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Par ceturto punktu, kur tiek uzskaitīts uz ko šie noteikumi neattiecas. 4.3. apakšpunkts parāda, ka tie neattiecas uz veterināro zāļu klīnisko izpēti, kas nepieciešama veterināro zāļu reģistrācijai. Tas liekas nepareizi un ir pretrunā ar „Dzīvnieku aizsardzības likumu”, vai arī nesniedz pietiekošu informāciju, kas rada pārpratumus.

L.Zvejnieces rakstiski atsūtītā iebilde:

„Par apakšpunktu 4.3 nav īsti saprotams. Kas tādā gadījumā Latvijā kontrolē, veterināro zāļu klīnisko izpēti, kas nepieciešama veterināro zāļu reģistrācijai? „

Z.Dzirkale savukārt raksta:

„Pieļauju, ka 4.3. apakšpunktā minētais neattiecas, jo to regulē citi noteikumi. Bet principā būtu jāprasa skaidrojums PVD, jo saskatāma nesakrītība likumdošanā. Ir MK noteikumi „Veterināro zāļu reģistrēšanas kārtība”.

„VI. Veterināro zāļu klīniskā izpēte un lietošanas novērojumi

91. Ja iesnieguma iesniedzējs veterināro zāļu klīnisko izpēti un lietošanas novērojumus veic Latvijas Republikā, to veikšanai jāsaņem Pārtikas un veterinārā dienesta atļauja.

92. Iesnieguma iesniedzējs nodrošina veterināro zāļu klīniskās izpētes un lietošanas novērojumu veikšanu atbilstoši šo noteikumu 37.punktā, kā arī 2. un 3.pielikumā minētajām prasībām.”

Un pie tam ir pants, kas skan šādi:

37.7. eksperimentus ar dzīvniekiem veic atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā veicamas darbības ar izmēģinājuma dzīvniekiem, un kārtību, kādā izmēģinājuma dzīvniekiem nodrošināmas labturības prasības;

Padomes locekļi arī izsaka savu nesapratni.

A.Dauburs izskaidro, kā notiek veterināro zāļu reģistrācija.

B.Reinika secina, ka pēc 37.7. punkta prasībām noteikumos „Veterināro zāļu reģistrēšanas kārtība” eksperimentus ar dzīvniekiem tomēr jāveic saskaņā ar izskatāmajiem normatīvajiem aktiem, tāpēc būtu 4.3. punkts būtu jāsvītrot, vai arī jāveic redakcionāli labojumi.

Priekšlikums. Svītrot šo apakšpunktu, jo tas ir pretrunā ar MK noteikumiem „Veterināro zāļu reģistrēšanas kārtība” un „Dzīvnieku aizsardzības likums”.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Par apakšpunktu 4.5., kurš skan: „praktiskām darbībām, kas neizraisa sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, līdzvērtīgu vai augstāku par adatas ievadīšanu atbilstoši labai veterinārmedicīniskai praksei.”

Īstenībā tas ir neierobežots sāpju pielīdzinājums– līdzvērtīgu vai augstāku par adatas ievadīšanu. Cik augstāku?

L.Zvejnieces rakstiski iesūtītais jautājums. Kas ir domāts ar punktu 4.5.? Šāds formulējums ļauj daudzas manipulācijas veikt bez kontroles.

L.Antonoviča piebilst, ka tā jau var ievadīt jebkāda izmēra adatas un veikt jebkādas manipulācijas, arī dažādu vielu ievadīšanu, un nesaskaņot ar atbildīgajām institūcijām.

A.Dauburs pievērš Padomes locekļu uzmanību 4.5. punkta izskaņai „...atbilstoši labai veterinārmedicīniskai praksei.” un paskaidro, ka veicot parastas medicīniskas manipulācijas, saskaņojums nav jāiegūst.

G.Strode piebilst, ka ar šo punktu jābūt uzmanīgiem, jo, padarot to stingrāku, var radīt situāciju, ka jebkurš bioloģijas vai veterinārmedicīnas studenta zinātniskās izpētes darbs būs jāsašķaņo ar Dzīvnieku aizsardzības un ētikas padomi.

Padomes locekļi pēc aktīvām diskusijām tomēr nolemj, ka šie noteikumi jāattiecinā uz manipulācijām, kas ir sarežģītākas, sāpīgākas par adatas ievadīšanu. Formulējums „...kaitējumu, līdzvērtīgu vai augstāku par adatas ievadīšanu...” nenorāda un līdz ar to arī neierobežo dzīvniekam radītās sāpes, kas nav pieļaujami punktā „4. Noteikumi neattiecas uz:,, .

Priekšlikums – mainīt noteikumu 4.5. punktu „...kaitējumu, ne augstāku par adatas ievadīšanu...”.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Lūdz izteikt Padomes locekļu priekšlikumus attiecībā uz piekto punktu, kurš nosaka, ko aizliegts izmantot pētījumos.

G.Strode izsaka priekšlikumu 5.1. un 5.2 punktus papildināt ar atsauci uz attiecīgi direktīvas septīto un deviņto pantu.

Priekšlikums. papildināt 5.1. un 5.2. punktus.

5.1. dzīvniekus, ja tie pieder to apdraudēto sugu īpatņiem, kas minētas Padomes 1996.gada 9.decembra Regulas (EK) Nr.338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (turpmāk – Regula Nr.338/97) A pielikumā, izņemot Regulas Nr.338/97 7.panta 1.punktā minētos, un ja ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūrā nav iespējams izmantot tādas sugas, kas nav uzskaitītas Regulas Nr.338/97A pielikumā, procedūrās un atbilst direktīvas 7.pantam, un kuru mērķis ir:

5.2. dzīvniekus, kas sagūstīti savvaļā, izņemot, ja vienlaicīgi izpildās šādas prasības šādos gadījumos, atbilstoši direktīvas 9.pantam:

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža izsaka priekšlikumu par punktu 5.1.2. - papildināt ar „uztura bagātinātāju”, jo pētījumi par šīm vielām, kuru iedarbību pielīdzina medikamentiem, ir ļoti aktuāli

L.Antonoviča un A.Domburs atceras, ka ir Padome ir jau izskatījusi lūgumu atļaut pētījumu ar uztura bagātinātājiem, kas izsaucis plašas diskusijas.

Priekšlikums. Papildināt ar „... uztura bagātinātāju...”, jo pētījumi par šīm vielām, kuru iedarbību pielīdzina medikamentiem, ir ļoti aktuāli.

5.1.2. *praktiskie vai lietišķie pētījumi, kuru nolūks ir zāļu, uztura bagātinātāju, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude;*

Padomes locekļi piekrīt.

G.Strode iesaka dzēst punktu 5.1.4., jo tas ir jau pateikts punktā 5.1.

5.1.4. *zinātnisks pamatojums tam, ka procedūrā nav iespējams izmantot tādas sugas, kas nav uzskaitītas Regulas Nr.338/97A pielikumā;*

Padomes locekļi piekrīt.

G.Strode vērš Padomes locekļu uzmanību punktam „5.2.2. *ir saņemta Valsts meža dienesta atļauja par medijamo savvaļas sugu dzīvnieka izmantošanu izmēģinājumā vai Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja par nemedijamo savvaļas sugu dzīvnieka izmantošanu izmēģinājumā;*”. Valsts meža dienests un Dabas aizsardzības pārvalde drīkst izdot tikai atļauju par attiecīgi medijamo un nemedijamo savvaļas dzīvnieku iegūvi, nevis par to izmantošanu izmēģinājumos un eksperimentos, ko dara PVD.

B.Reinika atzīmē, ka šajā punktā tiešām ir klaja pretruna - Valsts meža dienestam un Dabas aizsardzības pārvaldei nav tiesību izdod šādu atļauju.

Priekšlikums. Pantu mainīt gan redakcionāli gan saturiski:

5.2.2. *ir saņemta Valsts meža dienesta atļauja par medijamo savvaļas sugu dzīvnieku vai Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja par nemedijamo savvaļas sugu dzīvnieku iegūvi izmantošanai izmēģinājumā;*

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Par punktiem 5.3. un 5.4. Uzskata, ka 5.4. ietver sevī 5.3. punktu un ir precīzāks un plašāks - „5.3 *primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, izņemot procedūrās, kuru mērķis ir: ...*” un „5.4. *primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti un kas uzskaitīti Regulas Nr.338/97 A pielikumā, izņemot Regulas 7.panta 1.punkta minētos, neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kuru mērķis ir: ...*”

Padomes locekļi atkārtoti izskata 5.3. un 5.4. punktus un konstatē, ka 5.3. un 5.4. principiāli dublē viens otru, tikai 5.4. ir izteikts plašākā redakcijā.

Priekšlikums: svītrot 5.3. un apakšpunktus un atstāt tikai punktu 5.4. un tā apakšpunktus, pārdēvējot tos attiecīgi - 5.3. ... 5.3.1. ...

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža jautā, vai sēdes dalībniekiem ir priekšlikumi attiecībā uz punktu 6. Procedūrās atļauts izmantot.

Z.Dzirkale rakstiski izteikusi priekšlikumu par 6.1. punkta papildināšanu – „6.1. *izmēģinājumu dzīvniekus, kas iegūti no reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieka audzētāja un piegādātāja;*”, jo Latvijas zinātnieki iegādājamiem specifisku līniju izmēģinājumu dzīvniekus arī no citām Eiropas savienības valstīm.

Priekšlikums: „6.1. *izmēģinājumu dzīvniekus, kas iegūti no Eiropas savienībā reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja un piegādātāja;*”

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Par 9. punktu - *procedūras drīkst veikt tikai izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja uzņēmumā.* Kāpēc nedrīkstētu slēgt līgumu par pētījumu dzīvnieku turēšanu ārpus uzņēmuma telpām un procedūru veikšanu tajās, ja cetur var atrast labākus turēšanas apstākļus un arī pārējās prasības tiek ievērotas ?

A.Domburs. Pastāv iespēja, ka slēdzot šādu līgumu, dzīvnieku lietotājs spēs dzīvniekiem nodrošināt labākus labturības apstākļus nekā savā uzņēmumā.

Padomes locekļi diskusijās vienojas, ka nav iemeslu, kāpēc nevarētu procedūras veikt cita reģistrēta lietotāja telpās, slēdzot līgumu ar to.

Priekšlikums: Papildināt punktu „9. *Procedūras drīkst veikt izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja uzņēmumā, vai cita reģistrēta lietotāja telpās, ar kuru ir slēgts atbilstošs sadarbības līgums.*”

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. par 3. sadaļas „*Prasības izmēģinājumu dzīvnieka audzētājam, piegādātājam un lietotājam*” punktu „18.2. *fizioloģisko un etoloģisko vajadzību minimālu apmierināšanu;*”. Arī pārošanās un pēcnācēju radīšana dzīvniekiem ir fizioloģiska nepieciešamība. Arī tālākos punktos un pielikumos tiks minēts, ka var turēt kopā vairākus dzīvniekus – tādēļ vismaz vienā vietā (šeit?) jāatraksta auglības ierobežošana. Vairošanās dzīvniekiem ir fizioloģiski nepieciešama sugas saglabāšanai, tātad, pēc punkta piedāvātās redakcijas – ir atbalstāma.

B.Reinika uzsver, ka labojums ir nepieciešams, lai nepieļautu nekontrolētu dzīvnieku vairošanos pētījuma laikā.

L.Antonoviča. Ir pētījumi, kur dzīvnieku vairošanās ir paredzēta, tāpēc ir nepieciešama piebilde - ja tas nav paredzēts pētījuma ietvaros;

Priekšlikums – papildināt punktu:

„18.2. *fizioloģisko un etoloģisko vajadzību minimālu apmierināšanu, nepieļaujot dzīvnieku nekontrolētu vairošanos, izņemot, ja tas ir paredzēts pētījuma ietvaros;*”

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža. Punkts „28. *Darbinieki, kas minēti šo noteikumu 25.punktā, ir apguvuši prasību minimumu par izmēģinājumu dzīvnieka labturību šādās jomās:*”, kam seko 11 apkšpunkti, kas prasa ļoti dziļas un plašas zināšanas. Nav jau slikti, ka ar dzīvniekiem strādās tik zinoši cilvēki. Šādas zināšanas varētu būt tikai veterinārārstiem (ar augstāko izglītību), kuri vēl ieguvuši sertifikātu par specializētu kursu apmeklējumu!

Z.Dzirkale rakstiski informē, ka šādas pamatprasības var apgūt Laboratorijas dzīvnieku zinātnes kursos (C līmeņa sertifikāts). Katrā izmēģinājumā ir jābūt vismaz vienai atbildīgajai personai ar šādu sertifikātu. Piekrīt, ka vienkāršam kopējam šīs prasības ir par augstu.

G.Strode. Vai tiešām šādas prasības jāattiecinā uz visu 25. punktā minēto personālu, piemēram, dzīvnieku kopējiem?

Padomes locekļi diskusiju rezultātā izlemj, ka šīs prasības ir pārāk stingras.

Priekšlikums. Apakšpunkti prasa pārāk plašas zināšanas. Priekšlikums, precizēt 28. punkta apakšpunktus ar norādēm, kādas zināšanas, kurām no 25. punktā minētajiem darbiniekiem ir nepieciešamas.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgažai punkts „31. *Katram izmēģinājumu dzīvnieka audzētājam, piegādātājam un lietotājam ir praktizējošs veterinārārsts ar īpašām zināšanām laboratorijas dzīvnieku medicīnā.*” atgādina dzimtbūšanas iekārtu (kungam ir zemnieku), jo formulējums „...audzētājam ir veterinārārsts...” paredz šādu piederību. Noteikumos jāparedz, kādas darba attiecības ir starp veterinārārstu un dzīvnieka audzētāju, piegādātāju vai lietotāju.

L.Antonoviča atzīmē, ka veterinārārsts ar īpašām zināšanām laboratorijas dzīvnieku medicīnā ir liels retums. Šādas zināšanas Latvijā iegūt nav iespējams – tās iegūst speciālosursos un semināros, kā arī ilgstoši strādājot ar šiem specifiskajiem dzīvniekiem. Turklāt trūkst kritēriju, pēc kuriem novērtēt, vai šīs zināšanas ir pietiekamas.

A.Dauburs skaidro atšķirības starp licenzētu veterinārārstu, praktizējošu veterinārārstu un veterinārārstu, šajā gadījumā iesakot lietot - veterinārārsts.

Kopēju diskusiju rezultātā top šāds **priekšlikums** – „31. *Katram izmēģinājumu dzīvnieka audzētājam, piegādātājam un lietotājam ir slēgts līgums ar veterinārārstu, kuram ir īpašas zināšanas laboratorijas dzīvnieku medicīnā.*”

Padomes locekļi piekrīt labojumiem.

A.Ilgaža par punktu „52. *Izmēģinājumu dzīvniekus nogalina attiecīgi apmācīts darbinieks izmēģinājumu dzīvnieka audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmumā.*”. No šī punkta izriet, ka nogalināt var jebkurš.

Varbūt tomēr labāk būtu, ja to veiktu veterinārārsts, it sevišķi, ja tiek lietoti eitanāzijas medikamenti? Arī **B.Reinika** atzīmē, ka 31. punkts paredz, ka jebkurā gadījumā pētījumā jāpiedalās veterinārārstam.

Z.Dzirkale (rakstiski) nepiekrīt, ka nogalināšanu var veikt tikai veterinārārsts, jo zinātniskajās iestādēs veterinārārsts nav uz vietas, bet ir galvenais vadītājs un uzmanītājs, ka ir atbildīgās amatpersonas ar PVD iegūtu atļauju. Arī šādu apmācību apgūst Laboratorijas dzīvnieku kurss.

L.Zveiniece arī vēlas pievērst sēdes dalībnieku uzmanību 52.punktam. „Normāli laboratorijās izmēģinājumu dzīvniekus nogalina attiecīgi apmācīts darbinieks, kas ir asistents (biologs, mediķis, farmaceits u.t.t.), kuram ir speciāls sertifikāts. Tāda prakse ir pilnīgi visā Eiropā, tam obligāti nevajag būt veterināram. Es piekrītu, ka veterinārs konsultē, ja gadījumā ir problēmas ar dzīvniekiem (apslimuši u.t.t.), bet veterinārs nav vienmēr obligāti eksperimenta veicējs, jo tad jau laboratorijās obligātā kārtā vajadzētu būt veterināriem, kas praksē īsti nav ne pie mums, ne citur.”

A.Dauburs pievērs sēdes dalībnieku uzmanību šajā punktā lietotajam vārdam – nonāvē.

L.Antonoviča informē, ka eitanāzija nenozīmē tikai medikamentozu nonāvēšanu – tas ir tīri viens no eitanāzijas veidiem. Vārda nonāvē vietā ētiskāk lietot vārdu eitanizē.

Priekšlikums – piedāvāt 52. punktu sekojošā redakcijā:

52. Izmēģinājumu dzīvniekus to audzētāja, piegādātāja vai lietotāja uzņēmumā eitanizē veterinārārsts vai attiecīgi apmācīts darbinieks, ja tas ir pierādījis, ka viņam ir nepieciešamā kompetence.

Padomes locekļi piekrīt.

A.Ilgaža pievērs Padomes locekļu punktam „57. Procedūrā izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku vai tādu izmēģinājumu dzīvnieku, kas paredzēts izmantošanai procedūrā, bet nav tajā izmantots, var.” un tieši apakšpunktam „57.2. palaiš brīvībā piemērotā dzīvotnē”. No ļoti daudziem aspektiem skatoties, to var darīt tikai ar savvaļas dzīvniekiem un nekādā gadījumā ne nebrīvē audzētiem!

L.Zveiniece rakstiski iesaka šajā punktā pieminēt, ka runa var būt tikai par savvaļas dzīvniekiem.

G.Strode pievērs sēdes dalībnieku uzmanību pretrunai, jo atbilstoši Dzīvnieku aizsardzības likumam savvaļā aizliegts izlaist pieradinātu dzīvnieku.

L.Antonoviča atzīmē ka, ja dzīvnieks ir ilgstoši uzturējies laboratorijas telpās, kur ir veikti eksperimenti, dzīvniekam būs sveša, sugai neraksturīga smaka (medikamenti, kopēji, telpas u.c.), tāpēc tam var būt apgrūtināta iekļaušanās savvaļā.

B.Reinika pievērs uzmanību palaišanas vietai, jo, palaižot savvaļas barā dzīvniekus svešā vietā, liela daļa var aiziet bojā, ja dzīvnieks neatradīs savu vai svešu baru kurā iekļauties. Šāds dzīvnieks ir pakļauts daudziem dzīvības riskiem. Tāpēc šajā punktā ir jādefinē, kurus dzīvniekus un kur var laist brīvībā.

Iesaka palaišanu brīvībā saskaņot ar Valsts meža dienestu vai ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

Priekšlikums -

„57.2. savvaļas dzīvniekus palaiš brīvībā tiem piemērotā dzīvotnē pēc iespējas tuvāk vietai, kur tas tika noķerts, saskaņojot ar Valsts meža dienestu, ja tiek palaiests medijamais dzīvnieks, vai ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ja nemedijamais dzīvnieks;”

Padomes locekļi piekrīt.

Turpmākajās diskusijās padomes locekļi vēl izskatīja noteikumu 60., 62., 65., 69. un 74. punktu, par kuriem sēdes dalībnieku ierosinātās izmaiņas netika apstiprinātas.

A.Ilgaža piedāvā izskatīt pielikumus.

Padomes locekļi pēc nelielām diskusijā izlemj, ka 1., 2. un 3. pielikumā labojumi nav nepieciešami.

A.Ilgaža pievērs Padomes locekļu uzmanību 4. pielikuma „3.1. audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem ir regulārs un efektīvs telpu tīrīšanas grafiks, un tajā uztur apmierinošus higiēnas standartus” un uzskata, ka nedrīkstam jau noteikumos pieļaut tikai apmierinošu higiēnas prasību ievērošanu.

Priekšlikums. Aizstāt vārdu „apmierinošs” ar „atbilstošs”.

„3.1. audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem ir regulārs un efektīvs telpu tīrīšanas grafiks, un tajā uztur atbilstošus higiēnas standartus;”

Padomes locekļi piekrīt.

L.Antonoviča vēlas uzzināt, ko pārējie Padomes locekļi domā par punktu „10.1.1. regulāras veselības pārbaudes;”, un tieši to, cik bieži šīs pārbaudes būtu jāveic.

A.Dauburs skaidro, ka pārbaudžu biežums nav noteikts, pārbaudes veic atbilstoši situācijai un veiktajam pētījumam – tāpat atbilstoši labai veterinārmedicīniskai praksei.

Padomes locekļi nolemj izteikt **priekšlikumu**, ka, tā kā pētījuma laiks var būt ierobežots, vajadzētu precizēt veselības pārbaudžu biežumu.

